

*Nytt fra
Vesterlen Speidermuseum*

12. årgang 2022

ORGAN FOR MUSEUMSVENNENE

NR. 2

Bilde fra det første speidermuseet i Rogaland.

Kan også informere at det fremdeles er mulig å ta Jubileumsmerket.
Speiderhatten er også aktuell.

Andre kvartals rapport for Vesterlen Speidermuseum 2022.

Andre museums kvartal har forløpt jevnt med god oppslutning i dugnadsgruppen som pr dags dato teller 11 speidervenner. De har dette første halve året utført ca 800 dugnadstimer.

Vi har ikke hatt besøk av speidergrupper til nå dette året, men håper speiderne har lyst å komme på besøk ut over høsten. Museets nye merke om Vilhelm Retz ligger klar med oppgaver for speidere og andre interesserte.

Vi har hatt besøk av tre skotske speiderledere fra 21st Aberdeen som ønsket å besøke museet vårt. Likeså representanter fra Rogaland fylkes museumsutvalg var på et kort besøk.

Veteranene (tidligere Old Guide gruppen) hadde tenkedagsfeiring på museet og i mai hadde de vårmøte hvor fremtidig møtevirksomhet ble diskutert. Fremover vil flere av deres møter bli lagt til speidermuseet og gruppen endrer navn til «Speider venne gruppen» I Korona-tiden har all møtevirksomhet vært vanskelig, nå håper vi på bedre muligheter for møter og speiderarrangement fremover.

I mai hadde vi møte med daglig leder i Vesterlen krets, Ivar A. Nøttestad. Målet for møtet var en samtale om emnet: Videre drift av speidermuseet i nærmeste fremtid og i årene frem over. Alle ønsker KFUK-KFUM speiderne aktivt med i speidermuseet. Vi har alltid, Før Korona-tiden, hatt mange besøk av speidergrupper fra nettopp dem. Dermed er det naturlig at de er med i driften av museet. Til høsten 2022 håper vi å få til noen samarbeidsmøter om denne sak. Inntil videre vil museet fortsette vanlig drift med en komité innen dugnadsgruppen.

I år er der speidermuseums konferanse for Nordiske speider museer. Konferansen avholdes i Reykjavik, Island. Vi har en representant med. Ved påmelding var nærmere 40 speider ledere på listen for første konferanse etter Korona-årene.

Torsdag 16 juni er siste dugnadsdag før sommerferien. Alle møtes i hagen til Esther, vi håper på sol og sommervarme for dagen.

Det er mulighet for tilreisende å besøke museet i ferien. Se oppslag på museet.

Speidermuseet starter opp igjen i midten av august.

Vi ønsker alle en fin sommer

Esther

NORSKE GUTTERS SPEIDERKORPS

er det første speiderforbund i Norge. Organisasjonen ble opprettet av Centralforeningen for utbredelse av idrett og hadde medlemmer rundt hele landet.

Formålet var å utvikle gutter til

- Fedrelandsinn og samfunnsånd
- Karakterdannelse
- Utvikling av iakttagelsesevner
- Praktisk iakttagelse av dyr og planter
- Kjennskap til terrenget i nærmiljøet
- Almen idrett
- Friluftsliv
- Livredning og hjelpe i ulykkestilfeller
- Kjennskap til det menneskelige legeme

Speiderløftet ble avlagt av alle speidere:

Jeg lover å gjøre mitt beste for at Norge aldri skal få skam av meg

Jeg lover å overholde speiderkorpsets lovet

Jeg lover å hjelpe andre det beste jeg kan

Speiderlovene (i 1910)

- Det altid at sige sandt skal være den høieste lov for en speiderguts liv. Hans æresord paa, at han har talt sandhet, gjæ'lder derfor likesaa godt, som om han hadde avlagt ed paa sit utsagn. Kravet til hans utsagns paalidelighet er saa sterkt, at dersom han gripes i en løgn, kan han bli utstøtt av organisationen og faar ikke lov til at bære speidermerket mer.
- Han skal vise lydighet mot forældre og foresatte og altid villig og raskt utføre de av dem givne befalinger. I videre forstand viser han da ogsaa altid respekt mot samfundets forordninger og love.
- Det maa bli ham en kjær pligt at være nyttig og hjælpsom mot andre. Selv om han derved maagive avkald paa eget velvære, ja endog egen sikkerhet, skal han øieblikkelig ile til hjælp, naar andres nød eller ulykke paakalder assistance og støtte.
- Han skal være venlig, opmerksom og hjælpsom mot enhver, uanset navn eller social stilling. En speider maa aldrig vise sig snobbet. Den, der ser ned på andre, som han anser for ringere eller fattigere end sig selv, fortjener selv ikke andres agtelse.

- En speider skal være høflig og ridderlig mot alle og første og fremst mot alle gamle g svake, kvinder og børn. Og han maa være det uten tanke paa herfor at motta nogensomhelst belønning.
- Han skal vise venlighet mot og medfølelse med alle dyr og aldrig pine eller plage noget levende væsen.
- En speider skal altid være glad og fornøiet. Et lyst, freidig humør er uadskillelig knyttet til speidernavnet, og gaar noget ham imot, nynner han en lystig strofe, og dermed er det over. Han farer aldrig hidsig eller brutalt op eller bander, om noget kommer paa tverke.
- Han er sparsommelig, sparer hvert øre han kan og sætter dem i banken, saa at han altid har noget at falde tilbake paa, om han blir daarlig eller rammes av uheld. Det bedste bevis paa, at enmand er selvstændig og uafhængig, er det, at han kan greie sig selv og aldrig falder andre til byrde.

Speiderløftet:

1. Jeg lover at gjøre mit bedste for, at Norge aldrig skal faa skam av mig.
2. Jeg lover at overholde speiderkorpsets love.
3. Jeg lover at hjelpe ande det bedste, jeg kan.

Merkedager:

23. april 1978 blir Norges Speiderforbund stiftet

23. april – markering av St. Georgsdagen over hele verden, startet i 1914. I år markeres den også som Speidingens år under Frivillighetsåret.

16. juni 1951 startet en roverstafett fra Lindesnes til Nordkapp som varte til 4. august

23. juni 1946 – Nordtangen innviet som leirsted for KFUK-speiderne

30. juni-7. juli 2001 – Landsleir NSF Urban i Fredrikstad (nydelig vær)

Kjenner du disse? Egil Bjelland, Vidar og Gina Nicolaisen

Jeg er nu 80 år gammel. Hva mener dere om det?
Og allikevel kan jeg ikke si at jeg føler meg stort eldre enn noen av dere.

Da jeg var gutt, var jeg en slags sjøspeider. Hva jeg lærte den gang har alltid siden i livet vært en hjelp for meg. Jeg blev soldat og gjorde speidertjeneste i krig. Det var spennende. I hæren lærte jeg å adlyde – det vil si å gjøre min plikt uten å spørre «hvorfor» og å være bered til å stå ansikt til ansikt med faren, ja, om nødvendig med døden.

Jeg har reist en hel del, og det har åpnet mitt øie for andre land og andre folk og deres skikker. Jeg drev sport og fikk en god helbred. Jeg drog på opdagelsesreiser og opplevet en mengde eventyr. Ja, jeg nød livet i fullt mål, og det til tross for at jeg ikke hadde andre penger enn dem jeg tjente ved mitt arbeid. Jeg hadde masser av fornøielser, men etterhånden fant jeg ut at det er forskjell på fornøielser og lykke. Du har fornøyelse av å more deg selv, av å gå på kino, av å spille fotball eller av å spise en god middag. Se, det er alt sammen fornøielse, men den holder op, når du er ferdig med p spille eller spise.

Lykke er noe annet. Det er en glede som er i dig, og som for det meste ikke kommer frem ved at du morer dig selv, men ved at du gjør noe godt for andre, ved at du hjelper andre.

Du synes kanskje at 80 år er en lang tid, men jeg kan ikke huske at jeg noensinne ikke har hatt det travelt. Så lenge du har noe å gjøre, kan du ikke annet enn være glad. Hvis du en gang skulde ha for lite å bestille, husk så på at der alltid er en mengde mennesker som har bruk for hjelp; gamle mennesker, sykemennesker og faktisk mennesker som vil bli uendelig glad for en hjelpende hånd.

Er du selv fattig eller liten, kan du alltid finne noen, som har det verre enn du selv; en krøpling, en syk eller en gammel. Hvis du vil hjelpe dem og oppmuntre dem, skjer det noe merkelig. Du vil opdage at, ved å gjøre andre glad blir du selv lykkelig.

Jeg vil ønske for dig, at du må få et likeså langt og morsomt liv som jeg har hatt. Dukanfå det ved å verne om dig selv og hjelpe andre. Jeg vil fortelle dig min livshemmelighet:

Jeg har alltid prøvet å få speiderløftet og speiderloven med i alt hvad jeg har foretatt mig. Hvis du også gjør det, vil ditt liv bli lykkelig og du vil få en herlig tilværelse, selv om du blir 80 år.

Jeg vil nu be dig gjenta for dig selv med mig speiderløftet – ikke som en papegøye ville gjøre det, men tenkende på betydningen og meningen av hvert ord du sier.

Gjenta så etter mig:

«Jeg lover etter beste evne å gjøre min plikt mot Gud og fedreland, å hjelpe andre og adlyde speiderloven».

Takk. Jeg ønsker dig et langt og lykkelig liv!

Baden-Powell of Gilwell

Sakset fra Speidere i Stavangeren

16.02.1937

Speidernes hjelpetjeneste (kanskje en forløper for SBG?)

Speiderne har nu i samarbeide med Skiforeningen opprettet en fast ambulansetjeneste i skiterreget omkring Stavanger. Til denne tjeneste er der uttatt en del eldre speidere og rovere. Foreløpig er der 10 patruljer hver på 4 mann og med roverne utgjør styrken nærmere 60 mann.

Dette med førstehjelpstjeneste i skiterrenget er ikke noe nytt. Det har vært drevet i en årrekke på forskjellige steder i landet. Her i Stavanger blev de første forsøkgjort for 2 år siden. Røde Kors stillet en del medisinskrin til disposisjon. Disse blev så utdelt til speidere som skulde på skitur.

Nu vil det bli opprettet faste poster. I Madland f.eks. vil der bli poster ved skihytten i Bjørnli og ved Vådlandsvannet og dessuten en ambulerende patrulje. Tjenesten kommer selvfølgelig også til å omfatte de øvrige utfartsstedene og den vil bli utvidet, innskrenket eller helt innstillet, alt efter den størrelse utfarten ventelig vil anta. Forbindingssaker er som tidligere stillet til disposisjon av Røde Kors. Mens sneen lar vente på sig, trener guttene i å spjelke ben og plastre sår, lage skikjelker og forbereder sig til å motta et større antall pasienter. Men som sagt, sneen lar vente på sig, men den kan jo enda komme. I allefall får vi håpe at ambulansen ikke får noe å gjøre selv om utfarten blir aldri så stor.

Stavanger Speidergutt avdelings utlodning

Speiderhytta på Melsheia trenger en større reparasjon. En del er allerede utført, men meget står igjen og for tiden er der stans i arbeidet. Vi mangler nemlig penger. Derfor lager vi utlodning.

Noe nyttig måtte det være, og valget falt på kjøkkenutstyr.

Loddene koster 25 øre. Kjøp lodder og støtt en god sak.

Nytt merke fra høsten!!!

Fra høsten 2022 kan speidere/ledere som besøker museet og lærer om Wilhelm Retz, kunne få dette merket.

Wilhelm Sofus Retz f. 25. august 1872, død 18. mars 1961 (89 år gammel)
Gift med Karen Elise Brager. De fikk 5 barn; Randi, Rolf, Martin, Finn og Karen Wilhelmine.
Etter hans kones død, giftet han seg igjen med konens søster. De fikk ingen barn.
Navnet Retz har han fra sin farmor Mette Marie.

Offisielt startet Wilhelm Retz speideren i Stavanger 22. mars 1911 på Kongsgård skole.
Troppen ble meldt inn i Norske gutters forbund som var det første speiderforbundet i Norge.
Med hjelp av lærerlaget på Kongsgård, fikk de startet 5 andre grupper rundt i Stavanger.

Det gikk litt opp og ned med troppene, men 1 tropp besto og i 1913 tok Wilhelm Retz speiderne i Stavanger med seg over i Norsk speidergutt forbund. Stavangerspeiderne var representert på NSF landsmøte i Bergen i 1915 og Retz ble med i styret fra 1915-1936.

Speiderne deltok på NSF's 2. landsleir i Bergen i 1916 og har siden vært med på alle landsleirer. Wilhelm Retz har vært leder for Stavanger som avdeling og Stavanger som krets. Da kretsen skiftet navn i 1918, ble han kretsleder i Vesterlen krets fram til 1929.

Wilhelm Retz var aktiv i 1. Stavanger og da den ble så stor at den ble delt i 1921, ble han leder for 2. Stavanger.

Han arrangerte følgende kretsleirer: 1921 Årdal, 1923 Flekkefjord, 1925 Flørli, 1927 Nedstrand, 1930 Bjerkreim.

Han reiste med speiderne på landsleirer og Jamboreer.

Til landsleiren i Trondheim, reiste speiderne med båt til Oslo og tog til Trondheim. På tilbakeveien kom de med tog til Oslo; de yngste reiste med båt hjem, mens de eldste, sammen med Retz gikk over heien til Stavanger.

Wilhelm Retz er tildelt: Hvit Hederslilje i 1916, Sølvulven i 1927 og Kongens fortjenestemedalje i 1952.

STØTTE TIL MUSEETS ARBEID:

Andelsbrev kan kjøpes ved å betale inn ønsket beløp på konto 3201.30.18625. Merk innbetalingen med navn og adresse, da får dere andelsbevis på beløpet i posten. Andelsbevis kan også kjøpes på museet ved besøk der.

Vi selger andelsbevis pålydende

Kr. 50,- kr. 100,- kr. 500,- kr. 1000,- og fritt beløp

MUSEUMSBESØK:

Musèet er åpent torsdager fra kl. 1000 til kl. 1430. **Velkommen!**

Ønskes besøk til annen tid kan det avtales pr telefon.

Inngangsbillett:

Barn kr. 10,-

Voksne: kr. 20,-

KONTAKTER TIL MUSEET:

Esther Bjelland

mobil: 920 28 706

esther.bjelland@lyse.net

Anne Brit Egeland

mobil: 930 91 776

anne.b.egeland@hotmail.no

NSF kretskontor

mobil: 950 31 101

post@vesterlen.no

K/M kretskontor

mobil: 940 09 491

post@rogalandspeider.no

Kretsenes websider

www.vesterlen.no

www.rogalandspeider.no

